Lektorlagets høringsuttalelse til Repr.forslag 2S om en mer kunnskapsorientert læreplan med en styrket lærerrolle (KrF)

Oppsummert:

Lektorlaget takker KrFs representanter for initiativet. Vi deler i stor grad forslagsstillernes problembeskrivelse, og ønsker mer innholdsbaserte læreplaner i skolen. Vi støtter forslagstillernes mål om «*en mer kunnskapsorientert læreplan for grunnskole og videregående skole med et klart definert faginnhold for hvert trinn, og en styrking av lærerrollen som kunnskapsformidler for å legge til rette for mer lærerstyrt undervisning i tråd med klasseroms- og kognisjonsforskning*».

Med lærerstyrt undervisning mener vi undervisning der faglæreren har ansvar for planlegging, gjennomføring og valg av metoder. En slik forståelse står ikke i motsetning til elevaktivitet, men forutsetter nettopp at elevene er aktivt deltakende i læringsprosessene.

Vi mener imidlertid at det ikke nå er tvingende nødvendig å nedsette et nytt offentlig utvalg. Kunnskapsdepartementet gjennomgår allerede læreplaner for grunnskolen, eksempelvis er læreplaner i matematikk for 1.-10. trinn nylig oppdatert med tydeligere kunnskapsmål. Vi ser det derfor som mer hensiktsmessig at Stortinget ber departementet sørge for at målet for gjennomgangen av læreplanene i grunnskolen skal være en mer innholdsbasert læreplan, med tydeligere kunnskapsmål og progresjon.

For fellesfag og studieforberedende fag i videregående opplæring er det planlagt et læreplanarbeid fra 2028, med sikte på implementering av nye læreplaner fra 2030, som del av fullføringsreformen. Vi har advart Utdanningsdirektoratet om at tidsrammen for læreplanrevisjonen for videregående opplæring er for ambisiøs, og direktoratets skisse som nå er gjenstand for en innspillsrunde, mottar mye kritikk.

Vi mener Stortinget bør be KD om å legge samme overordnede mål om tydelige kunnskapsmål og progresjon til grunn for den forestående læreplanutviklingen for videregående. Det er særskilt viktig at det er progresjon i fagene gjennom hele grunnopplæringsløpet, og for å oppnå mer studieforberedte elever må også fremtidige programfag bygge på hverandre og legge til rette for dybdelæring og fordypning.

Vi ser for oss en prosess hvor læreplangrupper bestående av lærere, lektorer og forskere gjennomgår læreplaner og foreslår endringer. En slik prosess må være åpen, partene i skolen må være tett på, og lærere og lektorer må kunne gi innspill til skisser underveis i arbeidet. Våre medlemmer er klare for å ta del i læreplanarbeidet.

Lektorlaget ber Stortinget vurdere å foreslå at Kunnskapsdepartementet skal fastsette læreplaner for grunnskolen og videregående opplæring, med mål om bedre sammenheng i bedre læreplanverket.

Utdypning:

Læreplaner er det viktigste nasjonale verktøyet for styring av innholdet i skolen.

Lektorlaget mener solid faglig forankring er en forutsetning for å utvikle forståelse og dybdelæring og må derfor stå sentralt helt fra skolestart. Tydelig faglig og metodisk progresjon sikrer elevene bedre læring og bedre læringsmiljø og reduserer frafall.

Tilegnelse av fagkunnskap er den første og viktigste byggesteinen i elevers utvikling av kompetanse. Faglig utforskning, sammenligning og drøfting må bygge på fagkunnskap. Det er opp til den enkelte faglærers profesjonelle skjønn å vurdere om, når og hvordan man skal jobbe med kunnskapstilegning kontra utforskning.

Lektorlaget mener skolefagenes læreplaner og vurderingsordninger tydelig må definere forventet progresjon og faglig nivå gjennom klare mål for opplæringen i hele skoleløpet. For å sikre at alle elever får lære det de trenger, bør mulighetene for fleksibel og differensiert progresjon utnyttes.

Læreplaner med tydelig progresjon er også nødvendig for god tilpasset opplæring.

I prosessen med fagfornyelsen argumenterte Lektorlaget for at solid fagkunnskap er den primære forutsetningen for all kompetanse, dybdelæring og kritisk tenkning[1]. Vi uttrykte sterk bekymring for at læreplanene ble for vage, og at faktakunnskap ble nedtonet til fordel for abstrakte ferdigheter. Vi ønsket en tydeligere progresjon i fagene for å kunne kvalitetssikre overgangene mellom trinn. For fagfornyelsen hadde myndighetene på forhånd bestemt seg for å beholde en kompetansebasert læreplan (med kompetansemål), samtidig som innholdet skulle strammes inn via kjerneelementer for å støtte dybdelæring.

Evalueringen av fagfornyelsen viser at lærerne opplever handlingsrommet som ulikt, og at mye ansvar (fortsatt, jfr. LK06) ligger hos lærerne når læreplanene skal konkretiseres og omsettes til praksis. Fordi kompetansemålene er relativt åpne og kjerneelementene abstrakte i mange læreplaner i LK20/LK20S, gir ikke strukturen lærere nok konkret, sekvensiell støtte til å bygge systematisk progresjon fra år til år. Ansvaret for å operasjonalisere progresjonen blir i praksis skjøvet over på de lokale profesjonsfellesskapene på skolene. Dette har ført til stor variasjon og usikkerhet om lærernes egne tolkninger av progresjon samsvarer med intensjonene nasjonalt.

[1] https://lektorlaget.no/files/b7c6d4978ab2e96ebf074baecdab0caf119d6a4a.pdf